

เทศน์เช้า วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรมเพื่อหัวใจของเราไป ให้หัวใจมันเบิกบาน หัวใจมันชุ่มชื่น ถ้าหัวใจมันชุ่มชื่นขึ้นมา เราจะเผชิญภัยกับสิ่งใดเราก็เผชิญได้ ถ้าหัวใจเราหดหู่ไป หัวใจมันหดหู่ มันไม่สู้สิ่งใดทั้งสิ้น ฟังธรรมๆ เพื่อปลุกเร้าหัวใจของเรา หัวใจของเรามันต้องการสัจธรรม มันต้องการความจริงไป

เราก็รู้ที่อยู่ เราคิดสิ่งใด เราปรารถนาสิ่งใด มันจริงหรือไม่จริง มันปลิ้นปล้อนหลอกลวง หัวใจเราทั้งนั้นนะ ถ้าเราฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ไป สัจธรรมๆ เห็นไหม มีเกิด แก่ เจ็บ ตาย เวลาเกิด แก่ เจ็บ ตายมันเป็นเรื่องสัจจะ เป็นความจริงอยู่แล้วแหละ แล้วชีวิตของเรา เราก็เกิดมาแล้วแหละ เราก็ปรารถนาไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย จะอยู่ค้าฟ้าๆ ไป ค้าฟ้าด้วยความรู้สึกนึกคิดของเรา

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ท่านต้องสละชีวิตชีวิตของทางฆราวาส ท่านมาค้นคว้าหาความจริงในใจของท่าน หาความจริงในใจของท่าน การหาความจริงในใจของท่าน เหมือนเรานักปฏิบัติ เรานักปฏิบัติ บัจจัยเครื่องอาศัย เราก็ต้องอาศัยคนเกิดมามีปัญญาทั้งนั้นนะ ชีวิตนี้มันต้องมีบัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าชีวิตนี้ไม่มีอาหารมันจะอยู่ได้อย่างไร รักษาชีวิตไว้ทำไม รักษาชีวิตไว้ค้นคว้าหาสัจจะความจริงในหัวใจ สัจจะความจริงในหัวใจนี้มันทุกข์มันยากนี่ไป

สังคมโลกมันอนิจจัง ลุ่มๆ ดอนๆ ทั้งนั้นนะ แต่ตอนนี้เศรษฐกิจมันฝืดเคืองๆ ทุกคนก็อยากจะให้มันคล่องตัว ถ้าคนคล่องตัว คนที่เขาลาด คนที่สายป่านเขายาว เขาทำอะไรเขาก็ผ่อนสั้นผ่อนยาวของเขาได้ ใ้สายป่านเราสั้น เราจะทำอะไรมันอัดอั้นตันใจไปทั้งนั้นนะ

คนที่เขาลาดเขาจะกระจายความเสี่ยงนะ กระจายความเสี่ยงของเขา สิ่งใดถ้ามันเสียหายไปนะ สิ่งที่เหลืออยู่มันก็ยังพอค้าจุนชีวิตเราได้ แต่ของเรา เราไม่มีทางเลือก เราเกิดมาสายป่านเราสั้น เราไม่มีทางเลือก เราก็ใช้สติปัญญา ต้องใช้ความขันติ ต้องใช้ความอดทน ต้องใช้

สติปัญญาเพื่อรักษา รักษาปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อรักษาชีวิตนี้ไว้ รักษาชีวิตนี้ไว้ รักษาชีวิตนี้ไว้ ถ้ามันเป็นไปได้จริง ถ้าเป็นไปได้จริง สิ่งที่เป็นจริงๆ เวลาทำบุญกุศล บุญกุศลนะ เวลาตกทุกข์ได้ยากแล้วมันจะมีคนช่วยเหลือเจือจานเรานะ เวลาบาปอกุศล เวลาเราไปจนตรอกขึ้นมา เขาหัวเราะเยาะถากถางอีกต่างหาก เพราะอะไร เพราะเราทำแต่บาปแต่กรรมเอาไว้มั้ย ทำแต่บาปแต่กรรม ทางโลกเขาว่าคนหนักแผ่นดินๆ ถ้าคนหนักแผ่นดิน ถ้ามันตายไปนะ แผ่นดินจะสูงขึ้น เขาพูดกันอย่างนี้นะ คนหนักแผ่นดินนะ

ถ้าอย่างเรา เราอยู่เพื่อความหนักแผ่นดินหรือไม่ ถ้าเราอยู่ด้วยความไม่หนักแผ่นดิน เรามีน้ำจิตน้ำใจของเรา หัวใจของเรา ในครอบครัวของเรา เริ่มต้น เริ่มต้นของเรา เรามีความกตัญญู กตเวที เราเห็นบุญคุณของพ่อของแม่ ของญาติพี่น้องของเรา ในสังคมของเรา ถ้าเราทำคุณงามความดีอย่างนี้ เราทำของเราด้วยสายป่าน สายป่านคือหัวใจที่มันเข้มแข็ง สายป่านที่หัวใจนี้มันพร้อมที่จะทำ ถ้าสายป่านมันทำอย่างนี้ได้ เห็นไหม กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรม กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรมมันหอมทวนลมนะ

คนทำคุณงามความดีจะมีศรีสุข ทุกข์จนเจ็บใจ ถ้าเขาทำคุณงามความดีของเขา แม้แต่เล็กๆ น้อยๆ ก็มีน้ำใจต่อเขา ในสังคมนั้นเขารับรู้ได้ แล้วคนประเภทนี้ถ้าตกทุกข์ได้ยาก คนเขาค้ำจุนดูแลทั้งนั้นนะ เห็นไหม นี่บุญ บุญกุศล บุญกุศลมันเกิดจากตรงนี้ไง เกิดจากกลิ่นของศีล กลิ่นของธรรมไง ถ้ากลิ่นของศีล กลิ่นของธรรม มันมาจากไหนล่ะ มโนกรรมๆ มาจากความรู้สึกรู้สึกนึกคิดนี้ เวลาฟังธรรมๆ ความรู้สึกนึกคิดนี้ แล้วกิเลสมันก็พลิกแพลงไป ก็ทำความดีมาตั้งแต่เกิดจนแบบนี้ ทำความดีมาตลอด ทำความดี

ความดีคือความดี ความดีทำแล้วจบ ถ้าเราทำความดีแล้วเราต้องการ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ท่านทำคุณงามความดีมหาศาลนะ คุณติ เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านไปอยู่กับหลวงปู่มั่นต้องเป็นคนเข้มแข็ง คนที่มีสติปัญญาทั้งนั้น คนที่มีสติปัญญานะ ถึงจะกล้าเข้าไปอยู่กับเสือ เวลาอยู่กับเสือนะ เวลาจะพูดกับลูกศิษย์ลูกหา ท่านพูดขึ้นมาท่ามกลางสงฆ์ เวลาหลวงตาท่านเล่าให้ฟัง “เราทำคุณงามความดีขนาดนี้ หมู่คณะได้ระลึกถึงหรือไม่”

หลวงตาท่านพูดเลย ระลึกถึงเต็มหัวใจ ระลึกอยู่เต็มหัวอก ถ้าไม่ระลึกอยู่เต็มหัวอก ท่านจะชวนขวายนมาหาอยู่กับหลวงปู่มันทำไม แต่เวลาคิดถึงคุณงามความดีของท่าน แต่หน้าที่การงานของตนยังไม่จบ

หลวงปู่มันก็บอก เออ! ไซ้ เราทำหน้าที่การงานให้จบก่อน ถ้าหน้าที่การงานจบ ช่วยตัวเราเองได้ก่อน ถ้าเราช่วยตัวเองได้ เราจะช่วยคนอื่นได้ ฉะนั้น ท่านถึงชวนขวายนของท่าน ขวายนของท่าน นี่พูดถึงเวลาท่านพูดท่ามกลาง ท่ามกลางผู้ที่ เป็นสัตบุรุษนะ ผู้ที่เป็นสัตบุรุษ ผู้ที่มีต้นทุนในหัวใจ ผู้ที่มีต้นทุนในหัวใจสายป่านยาวๆ สายป่านในหัวใจที่มันเข้มแข็ง

มันแสวงหาสิ่งนั้น แสวงหาสิ่งนี้ แสวงหาโลกที่เขาต้องการความสะดวกสบายกัน โลกเขาต้องการการอุ้มชูกัน แต่เนี่เวลาอุ้มชู อุ้มชูทางหัวใจใจ อุ้มชูทางการชี้ทาง การบอกทาง ใ้อการอุ้มชูด้วยปัจจัยเครื่องอาศัย โลกเขาช่วยเหลือเจือจานกันได้ บวชมาแล้วถ้าจะอยู่สุขอยู่สบายที่ไหน มันก็อยู่ได้ แต่จะอยู่เพื่อสู้กับกิเลส อยู่เพื่อจะค้นคว้าหาสัจจะความจริงในใจของตนนะ อยู่เพื่อสัจจะความจริงอันนี้ใจ ถ้าอยู่เพื่อสัจจะความจริงอันนี้มันทำอะไรๆ ถ้าทำอะไร เรา ก็พยายามทำของเรา

ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาทุกคนแหละ ศึกษามาแล้วก็ชวนขวายน ในความเห็นของตนๆ มันก็ไปบูชากิเลสหมดเลย ขวายนมาเพื่อบูชากิเลสใจ ไม่ได้ชวนขวายนมาเพื่อตัดทอนมันใจ เวลาเพื่อตัดทอนมัน คุณครูบาอาจารย์ของเรา เวลาทำอะไรถ้าไม่ได้สมความปรารถนา อดนอนผ่อนอาหาร อดนอนผ่อนอาหารนะ

เวลาใ้อพวกที่นักวิทยาศาสตร์ ใครที่อาหารเป็นโทษ คนนั้นไม่ใช่มนุษย์ คุณสัตว์ สัตว์มันยังรู้จักหาอาหารมันเลย แล้วมนุษย์ขึ้นมาจะเห็นอาหารเป็นโทษๆ มันมูมมอมเป็นทางโลกใจ ถ้ามูมมอมเป็นทางธรรมๆ นะ เวลาในปัจจุบันนี้โรคอ้วนๆ เวลากินอาหารที่ไม่มีประโยชน์กับร่างกายเข้าไป มันเป็นพิษเป็นภัยในร่างกายทั้งนั้นเลย

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นนักพรต ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก โลกเขากินเพื่อศักดิ์ศรี กินเพื่อเกียรติ กินเพื่อกาม กินเพื่อดำรงชีวิตใจ นักพรตๆ กินเพื่อดำรงชีวิตเท่านั้น เหมือนหยอดล้อเกวียนไม่ให้มันเสียดังเท่านั้น คือให้เกวียนมันหมุนไปได้เท่านั้น ชีวิตนี้ใจเวลาประพฤติปฏิบัติมันจะเห็นอย่างนั้นนะ เวลากินอิมนอนอุ่นขึ้นมามันวงเหงาหวานอนไปทั้งนั้นนะ เวลาทำอะไรเหมือนเรือเกลือ มันอืดอาดทั้งนั้นนะ มันอืดอาด

เวลาผ่อนอาหารไปมีความกระหายใหม่ มี โดยธรรมชาติของมัน เวลาคนเหนื่อยล้าขึ้นมา ได้พักผ่อนก็หายไข้ใหม่ เวลาคนร่างกายสุขภาพไม่แข็งแรง เขาก็ต้องบำรุงรักษาเขาไข้ใหม่ คนเขามีปัญหาทั้งนั้นนะ

แต่เนื้เราต้องการธรรม ต้องการธรรมในหัวใจใจ ต้องการธรรมในหัวใจ ชาติขันธ์ทับจิต ชาติขันธ์ทับจิตมันอัดออด มันยึดขาด ทำสิ่งใดแล้วมันไม่ได้ผลเลย ทำสิ่งใดมันมีแต่ความละล้า ละล้งทั้งนั้นเลย ทำสิ่งใดแล้วไม่ปลอดโปร่งเลย เวลาอดนอนผ่อนอาหารไป หิวใหม่ หิว ธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดา เราเกิดบาดแผลขึ้นมามีความเจ็บใหม่ เจ็บ แล้วเราทำอย่างไรให้ บาดแผลหาย เราก็รักษามันไข้ใหม่ แต่เนื้เรารักษาบาดแผลของใจ ก็เสตคณหาความทะยานอยาก เราจะมีสติปัญญาแค่ไหนไปสู่มันใจ

ถ้าเราไม่มีสติปัญญาไปสู่มัน อยู่ในทางโลก ทางโลกส่งเสริมบูชากันด้วยเกียรติศัพท์เกียรติคุณ เหมือนทางโลกเขา เพื่อเกียรติ เพื่อกาม เพื่อศักดิ์ศรี แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่านไม่มีศักดิ์ศรีเลย เวลาหลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่มัน เห็นใหม่ เหมือนผ้าจีวร สังกมมมองเป็นอย่างนั้นเลย เวลาพูดถึงทางโลกว่าเศษคนๆ เลย คือมันไม่มีค่าทางสังคมที่จะไปเทียบเขาได้เลย แต่ถ้าพูดถึงทางธรรม สูดยอยิ่งใหญ่ คุณิ เทวดา อินทร์ พรหมต้องมาฟังเทศน์ ท่านบอกว่าท่านไม่มีเวลาว่างเลย ให้อั้พวกเราทำงานอะไร งานหน้าที่การงานเราแบกหาม งานเราก็ล้นมืออยู่แล้ว แต่หลวงปู่มัน ท่านบอกท่านไม่ได้พักไม่ได้นอนเลย กลางคืน เทวดา อินทร์ พรหมมาอาราธนาขอฟังธรรมๆ ทั้งนั้นเลย นี่ใจ งานอันยิ่งใหญ่ บุคคลที่ยิ่งใหญ่ หัวใจยิ่งใหญ่ หัวใจที่มีคุณธรรม เวลาสั่งสอนๆ เทวดา อินทร์ พรหม

เราทำอะไรรัน เราทำหน้าที่อะไรกัน เรามีแต่มาขวานเอาแต่ความทุกข์ว่าเป็นของเรา ไม่มีอะไรเป็นของเราเลย อาหาร เดี่ยวเที่ยงก็บูดแล้ว อะไรที่เป็นของเราบ้าง เก็บไว้มันเสียทั้งนั้นนะ แต่คนเรามันรู้จักเปลี่ยนแปลง รู้จักถนอมอาหาร มันรู้จักการกระทำ อันนั้นมันก็เป็นเรื่องของทางโลก แต่เวลาสละไปแล้วของนั้นเป็นทิพย์

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกผู้ใดฉลาด ในเมื่อไฟมันไหม้บ้านอยู่ ใคร ขนทรัพย์สมบัติออกจากบ้านหลังนั้นได้เท่าไร ทรัพย์สมบัตินั้นจะเป็นของเรา

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิต อายุขัยมันเผาจนไปตลอด มันต้องพลัดพรากเป็นที่สุด เราสละสิ่งใด ออกไป สละออกไป นั่นนะขนออกไปๆ ของเราๆ ไม่มีอะไรของเราเลย ให้อั้ที่สละไปนั้นของเรา

ทั้งนั้นเลย ใส้สละไปนั้นนะ พอสละไป มันเกิดการกระทำ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ใครเป็นคนสละ เราเป็นคนสละ เราเป็นคนสละ ใครจะขัดแย้ง ใครจะโต้แย้งอย่างไรมันเรื่องของเขา แต่ใครเป็นคนทำ สิทธิเสรีภาพ สิทธิของเรา เราเป็นคนทำ ถ้าเราเป็นคนทำก็เป็นผลประโยชน์ของเรา ผลประโยชน์ของเรามันเป็นทิพย์ในหัวใจนั้น วิญญาณอาหารๆ มันเป็นสัจจะของเรา ถ้าเป็นสัจจะของเรา นี้ของเรา

เวลาของเรา ของที่สละไปนี้ของเรา ที่เก็บไว้ไม่ใช่เลย แล้วเวลาจะสละแล้ว มันสละแล้ว มันก็ต้องมีสติปัญญา คำว่า “สติปัญญา” สิ่งใดเพื่อประโยชน์กับเรา ฟังไว้ในดินๆ เราหาปัจจัยมาได้ ๑ สลึงไว้เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ ๑ สลึงไว้ทำธุรกิจการค้าของเรา อีก ๑ สลึงเลี้ยงชีพเรา อีก ๑ สลึงถึงฟังดินไว้ๆ ใจ สิ่งที่เราทำฟังดินไว้ ฟังไว้ ฟังไว้ในหัวใจ ฟังไว้ในภวาสวะ ฟังไว้ในภพ ฟังไว้

ทางโลกเขาฟังไว้กับความทรงจำ ถ้าทางโลกนะ ทางโลกเขาฟังไว้กับความทรงจำ แต่ความจริงมันฟังไว้ที่จิต ความทรงจำ ภวาสวะ ภพ นั้นนะตัวมัน ปฏิสนธิจิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันเป็นคนทำ มันเป็นคนจัดการมันไป นี้ใจ อริยสัจ สัจจะความจริงเป็นสัจจะความจริงอยู่แล้ว ถ้าสัจจะความจริง นี้ที่เสียสละไป แล้วเสียสละสิ่งนั้นเป็นทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี เราจะทำของเรา เราชวนขวายของเรา

เราภาวนามา ฟังธรรมๆ เพื่อหัวใจดวงนี้ เพื่อความอิสระของมัน ถ้าเพื่อความอิสระของมัน นี้ฟังธรรม ฟังธรรมแล้วถ้าใครที่ต้นทุนหนา ต้นทุนนี้พอไปแล้วมันจะเข้าสู่ธรรม ใส้ต้นทุนเบาบางมันก็เพื่อประโยชน์ทางโลก ประโยชน์กับเรา เราปฏิบัติของเรา เราก็ปรารถนาบุญกุศล ปรารถนาเพื่อให้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะให้มีที่พึ่งพาอาศัย ให้สิ่งใดที่เบาบางลง ให้เกิดมันเป็นความสุข ว่าอย่างนั้นแหละ แต่เวลาความสุขๆ ก็ความสุขทางโลก มันเป็นอามิสทั้งนั้นนะ สิ่งทีเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้เป็นอามิสทั้งหมด

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ ออกุปธรรม ออกุปธรรม สัพพะ ธมฺมา อนตฺตา เหนือความเป็นอนตฺตา เหนือทุกๆ อย่าง ถ้าเหนือทุกอย่าง มันเหนือที่ไหน มันเหนือที่การกระทำ มันเหนือที่มรรค เหนือที่หัวใจนี้ ถ้าหัวใจนี้ สิ่งที่ยิ่งใหญ่ สิ่งที่เป็นทรัพย์สมบัติมหาศาล เป็นปราสาทราชวัง แต่เรามีมรรค เรามีศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา มันยิ่งใหญ่มานั้น เวลามันมีปัญหาขึ้นมา มันแก้ไขหัวใจของเรา มันแก้ไขกิเลสตัดหากความทะยานอยาก ใส้ความบกพร่องในใจนั้นนะ ใส้รูรั่วนะ หัวใจรั่ว หัวใจรั่ว สิ่งใดไม่เป็นสมบัติของตนเลย

ภาษาที่รู้ไปตักน้ำ มันไหลออกหมดใจ หัวใจที่มันรู้ รู้ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เราได้มีศีล มีสมาธิ มีปัญญาของเรา เราจะมาปะ เราจะมาดูแลของเรา ถ้าเราจะมาปะ จะมาดูแลของเรา เรามีศีล มีสมาธิ มีปัญญา มันยิ่งใหญ่มากกว่าวิหาร มันยิ่งใหญ่มากกว่าราชวัง มันยิ่งใหญ่มากกว่าสิ่งปลูกสร้าง อนิจจังทั้งนั้น อยู่ในผลของวิญญูะ มันไม่มีความคงที่สิ่งใดเลย หัวใจที่มันลุ่มเหลว หัวใจที่มันไม่มีหลักเกณฑ์ เราฟังธรรมๆ เพื่อตอกย้ำตรงนี้ไง ตอกย้ำขึ้นมาเพื่อให้เพิ่มเติมทุนของมันไง

สายป่านที่มันยืนยาว สายป่านที่มันดี เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ครูบาอาจารย์ท่าน ชื่นชมอาจารย์สิงห์ทอง เดินจงกรมจนทางจงกรมเป็นร่องไปเลย นี่ความที่ยิ่งใหญ่ อยู่ในทางจงกรม เดินแล้วเดินเล่า ๒๔ ชั่วโมง เป็นเดือน เป็นปี เป็น ๑๐ ปี ท่านทำของท่านได้ หลวงปู่คือท่านก็ทำได้ นี่ไง บุคคลที่ไปอยู่กับหลวงปู่มันๆ ท่านมีต้นทุนในหัวใจของท่าน ท่านแสวงหาของท่าน มีต้นทุนอยู่แล้ว เวลาฟังสิ่งใดแล้วมันคัดแยกได้ว่าอะไรดีอะไรชั่วไง

ไก่เข็ญกินแต่เนื้อ เขาไม่กินกระดูก สิ่งที่เขาจะกินได้มันต้องมีกระดูก ปลาในน้ำ มันต้องมีก้าง เวลาเขากิน เขากินแต่เนื้อ เขาไม่กินกระดูกมันหรือ นี่ก็เหมือนกัน การกระทำของเรา การกระทำมันเป็นรูปแบบของมัน แต่มีข้อเท็จจริงของมัน ถ้าเรามีสติปัญญา มันคัดมันแยกของมันไง ไม่ใช่สูตรสำเร็จใจ ได้ไก่ก็กินทั้งตัวเลย

ไก่ เวลาเขากินไก่ เขาต้องลวกน้ำร้อน เขาต้องถอนขนมัน เขาต้องผ่าท้อง เขาต้องเอาของเสียในร่างกายมันออก เขายังทำได้ขนาดนั้น ไอนี้มาชำระล้างกิเลส ไอนี้จะมาปะหัวใจๆ เขาบอกหัวใจมันยิ่งใหญ่อะ สิ่งที่ยิ่งใหญ่ จะทำแบบโลกๆ นี่ใช่ไหม ทำแบบสะเพร่าอย่างนี้ มีชีวิตอยู่เป็นฆราวาส เวลาบวชพระขึ้นมาแล้วก็มีชีวิตแบบฆราวาส ฆราวาสธรรม เวลาคิดมา ท่องมาเต็มหัวใจ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่องได้หมดละ เวลาทำก็ทำสวมนไปเลย นี่ไง มันก็กินไก่ทั้งตัวใจ กินทั้งขน เป็นสัตบุรุษผู้ที่ประหยัดมัชฌิมา ไม่มีของเสีย มันยังขมนะ กิเลส มันยังมาขมนอีกนะ ด้วยความโง่ มันยังขมนตัวมันอีกนะ กินไก่ทั้งตัวเลย โอโฮ! ยิ่งใหญ่ ขนก็กิน ชาวบ้านเขาโง่เง่าแต่ดูน ขนเขาเอาทิ้ง ไอนี้เรานี้กินทั้งตัวเลย มันยังมาอวดเขาอีกนะ

นี่ไง ถ้ามันเป็นความจริงๆ นะ มันเป็นความจริง คีล สมาธิ ปัญญา โดยธรรมชาติ ขนเขา ลวกน้ำ เขาถอนมันทิ้งทั้งนั้นนะ แล้วขนเขาเอาไปทำอุตสาหกรรมของเขา เขายังมาทำประโยชน์ของเขา สิ่งของเสีย ถ้าคนที่เขามีปัญญาเขาเอาไปทำประโยชน์ของเขา ไอนี้มันจะเข้าไปร่างกาย

มันเป็นพิษเป็นภัย มันเป็นไปไม่ได้หรอก เวลาเขาจะทำสิ่งใดเขาต้องคิดต้องแยก เขาต้อง
คัดเลือกของเขา นี่ก็เหมือนกัน เราจะภาวนาของเรา เราก็พิจารณาของเรา

นี่กินไก่ทั้งขนเลย ทั้งกระดูกก็กินได้เลย กระดูกกรือบกรอบ มันยังมาโม้อีกนะ ไม่มี
ใครเขากินกระดูกหรอก เขาต้องคัดแยกออกไป นี่ไง การภาวนามันต้องมีสติปัญญาสิ มันต้องคัด
ต้องแยก มันต้องฝึกหัด ไม่ใช่มันจะเป็นอย่างนี้ทั้งหมด เป็นทั้งหมดก็เป็นกิเลสไง อวิชชาปจฺจยา
สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺณํ เราเกิดจากอวิชชา เกิดจากความไม่รู้ แล้วเราก็มาศึกษาธรรมชาติ
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะมาทำให้มันเป็นความจริงขึ้นมา เวลาเป็นความจริง
ขึ้นมาก็โดยวุฒิภาวะไง มันต้องทดสอบ มันต้องอะไร

เวลาไก่ที่มันสำเร็จรูปมาก็ อ้อหืม! มันมหัศจรรย์ ใครทำมาสุดยอดเลย ไก่ของเราจะทำบ้าง
ล่อทั้งขน ทั้งซี่

เขาต้องล้างทำความสะอาด เขาต้องผ่าท้อง เขาต้องควักมันออกทั้งนั้นนะ เขาไม่กินไปทั้งซี่
หรอก นี่ไง มันทำอะไรมันก็ต้องคิดสิ ทำอะไรมันต้องคิด ต้องพิจารณาของมัน มันต้องแก้ไข
ของมัน ไม่ใช่ครอบมาเลย ความรู้สำเร็จรูปมาเลย นิพพานมาแล้ว นิกของใสน้ำ เรียบร้อย มาม่า
ลัดสั้น มาม่าเขาเอาไว้ช่วยภัยพิบัติตอนนี้ เขาเอาไปใช้กันนู่น

มันไม่เป็นอย่างนั้นหรอก แต่เวลามาม่ามันก็เป็นอาหารวิเศษนะ ทางอุตสาหกรรมเขาชื่น
ชมมากกว่ามาม่ามันทำให้ภัยพิบัติต่างๆ มันสะดวกขึ้นมามาก เป็นอาหารมหัศจรรย์ ผู้คิดเขาให้
เครดิตเลยละ ไอนั่นก็เพื่อโลก เพื่อความสะดวก เพื่อที่ไหนมันทำอาหารไม่ได้ก็เพื่อประโยชน์
ของเขา ไอนั่นมันเป็นทางโลก แต่ในการปฏิบัติไม่มีอย่างนั้นหรอก ถ้ามีอย่างนั้นมันก็จะปปา
ภิญญา ผู้ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย เขาสำเร็จรูปดีกว่านี่อีก แต่เขาดีกว่านี้เขาก็ดีด้วยสติปัญญาของเขา เขา
ไม่ใช่ดีด้วยการสวมรอยมาด้วยการคิดว่ามันจะเป็นอย่างนั้น ถ้าคิดว่ามันจะเป็นอย่างนั้น นี่กิเลส
ไง

ฟังธรรมๆ ถ้ามันมีพัฒนาการของใจขึ้นมามันต้องมีวุฒิภาวะ มันต้องมีความฉลาด มันต้อง
มีความรอบคอบ ไม่มีสำเร็จๆ มา แล้วก็มาอ้างอิงจะเป็นอย่างนั้นนะ กินไก่ทั้งกระดูก กินไก่
ทั้งตัวเลย ก้างปลาเนี่ยก็เอวกรอบๆ เลย เอี้ยวเนี่ยบางชนิดทางการอาหารเขาก็พยายามทำให้มันกินได้
ทั้งตัวนั้นนะ นั่นเป็นความมหัศจรรย์ เป็นความประณีตของผู้กระทำ ถ้าผู้กระทำเขาทำของเขาได้

มันก็เป็นเฉพาะคน เฉพาะที่เขาทำได้เท่านั้นนะ มันไม่ใช่ว่าข้างกระดูกทั้งหมดจะกินได้ทั้งนั้น ไม่มีในโลกหรอก ไม่มี

แล้วกิเลสมันเหมือนกันทั้งนั้นนะ กิเลสในหัวใจของคนก็เหมือนกัน กิเลสแล้วนี่เรามาทำไมกัน ฟังธรรมๆ ก็ตอกย้ำด้วยความมุมนะ ด้วยความมั่นคงของใจ ถ้าใจมันมั่นคงขึ้นมา สายป่านที่มันยาว สายป่านที่มันมีมาตรฐาน สายป่านเขามีโอกาสพลิกเพลง เขามีโอกาสแก้ไขของเขา สายป่านที่มันสั้น สายป่านที่สั้นมันต้องเข้มแข็ง ต้องอดทน ต้องมีการกระทำของเขา เพราะสายป่านเรานั้นสั้น สายป่านมันสั้นก็จริตนิสัยไง บุญกุศลที่สร้างมาไง บุญกุศลของคนสร้างมาแต่ละคนไม่เหมือนกัน

บุญกุศลที่เขาสร้างมามาหาศาลนะ สายป่านเขายาว เขาทำสิ่งใดนะ เขาไม่ทุกข์ไม่ร้อน เขาทำอะไรด้วยความนุ่มนวลของเขา เขาทำด้วยคุณธรรมของเขา ใจสายป่านสั้นๆ ทำอะไรแล้วผลุบผลับๆ แล้วมันก็ใหม่เสียหายไปหมดละ พอเสียหายไปหมดแล้วก็คร่ำครวญ คร่ำครวญมันก็อยู่ที่การทำมาไง กุสลา ธมมา อกุสลา ธมมา ใครทำคุณงามความดีมา ใครทำบุญกุศลมา นั่นนะ เขาทำของเขา มา อกุสลา ธมมา ทำแต่ความชั่วมา ทำแต่ความขาดแคลนมา แล้วว่าจะเท่ากันๆ ใจไปธนาคาร ใจคนจนๆ เสียดอกเบี้ยสูงนะ ใจบริษัทใหญ่ๆ เกือบศูนย์เปอร์เซ็นต์ นี่สายป่านเขายาว เขาทำของเขา มา ใจเราก็คิดแต่ทางโลก ไม่มีความเป็นธรรม ใจเราก็นทุกข์คนจนๆ ไม่ได้ด้วย เข้าไปมันไม่สนใจเลย แล้วถ้ากู้อ ๑๒ เปอร์เซ็นต์ บริษัทใหญ่ๆ นี่ศูนย์ ให้ด้วย ไม่กู้อ ยัดให้เลย มันคง นี่ใจ ใครทำมา ใจนั้นมันเป็นเรื่องทางโลกนะ ทางโลกเพราะอะไร เพราะเขาไว้เนื้อเชื่อใจกัน เกร็ดคิดของเขามี ใจเราไม่มีเกร็ดคิด

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำของเรา มา สายป่านใครสายป่านมัน แต่อริยสังขามีหนึ่งเดียว จะทุกข์จนเจ็บใจ จะเศรษฐกิจมีขนาดไหน เวลาเป็นจริงขึ้นมาต้องเข้าสู่อริยสังข เข้าสู่มรรค ถ้าไม่เข้าสู่มรรค ไม่มีการกระทำ เศรษฐีเดียวมันก็กินสมบัติเก่า เดียวก็หมด คนทุกข์จนเจ็บใจถ้าเข้มแข็งทำของเขา คนทุกข์จนเจ็บใจเดียวเป็นเศรษฐกิจขึ้นมา มันอยู่ที่อริยสังข อยู่ที่สังขธรรม คนเราไม่ได้ดีที่เกิด ไม่ได้ดีที่สถานะ ดีที่ความเพียร ดีที่ความวิริยอุตสาหะ ดีที่ศีล สมาธิ ปัญญา ดีที่การกระทำ มันคิดตรงนี้ใจ ถ้าคิดตรงนี้ขึ้นมา เราฝึกฝนขึ้นมาให้เป็นของเรา ทำบุญกุศลทำเป็นสมบัติของเรา แล้วฝึกหัดภาวนาขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญาให้เกิดกับเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับเรา

การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ การเกิดเป็นมนุษย์เกิดเป็นสิ่งที่มีความค่า มีความค่ามากๆ มนุษย์มีความค่ามากๆ แล้วมนุษย์มีโอกาส ๑๐๐ ปีเท่านั้นนะ เวลาจะตายไปเดี๋ยวตายหมดนะ แล้วเวลาตายหมด ทำงานอะไรกัน ก็ทำงานเพื่อโลกใบ

ดูโลกสิ ความเปลี่ยนแปลงมันมาขนาดไหน แล้วเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันเกิดมาซ้ำๆ ซากๆ จำตัวเองได้ไหม ไม่มีใครจำตัวเองได้เลย แต่ถ้าเวลาพิจารณาไป ปฏิบัติไป มันรู้มันเห็นของมัน มันมหัศจรรย์ มันเศร้า ธรรมสังเวช สังเวชกับชีวิต สังเวชกับสิ่งที่เป็นจริงอยู่ที่นี่ แล้วก็ต้องหมุนไปอย่างนี้ ยังจะต้องไปอยู่อย่างนี้ แล้วก็สังเวช เวลามันไปรู้ไปเห็นมันสังเวช มันแก้ไม่ได้นะ แต่ถ้ามันพิจารณาไปด้วยมรรคด้วยผล เดี่ยวมันแก้ของมันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป กุปปธรรม อกุปปธรรม มันมีคุณธรรมขึ้นมาในใจเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป บุคคล ๔ คู่ หัวใจนี้เป็นผู้เป็น เวลาเป็นขึ้นมาแล้วนะ ถอดถอนขึ้นมา ถอดถอนพิษในหัวใจทั้งหมด ถอดถอนอวิชชาในใจทั้งหมดให้เป็นสัจจะเป็นความจริงของเรา ฟังธรรมเพื่อคุณธรรมในใจ เอวัง